

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم سال اول ۹۵-۹۶

پایه چهارم ورودی بهمن

مهر مدرسه

نام و نام خانوادگی: ۱۰ صبح	نمره: ۲۰	محل نام: ۹۰ دقیقه
شناسه یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
شناسه یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

کد آزمون:	۲۹۵۱/۱۹
تاریخ:	۱۳۹۵/۱۰/۲۲
عنوان:	فقه استدلالی ۲
کتاب:	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
مجموعه:	جلد اول: صلاة و صوم (ص ۲۰۰-۱۱۹)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علی: شهرتان: استان:

۱- علامت «فجر صادق» کدام است؟ چرا؟ ص ۱۲۹ و ۱۳۰

- الف. التَّيَبُّنُ التَّقْدِيرِيُّ لِأَنَّهُ يُوْخَذُ عَرَفًا عَلَى نَحْوِ الْمَوْضُوعِيَّةِ ☐
- ب. التَّيَبُّنُ الْفَعْلِيُّ لِأَنَّهُ يُوْخَذُ عَرَفًا عَلَى نَحْوِ الْمَوْضُوعِيَّةِ ☐
- ج. التَّيَبُّنُ التَّقْدِيرِيُّ لِأَنَّهُ يُوْخَذُ عَرَفًا عَلَى نَحْوِ الطَّرِيقِيَّةِ ☒
- د. التَّيَبُّنُ الْفَعْلِيُّ لِأَنَّهُ يُوْخَذُ عَرَفًا عَلَى نَحْوِ الطَّرِيقِيَّةِ ☐

۲- کدام «قیام» در نماز «رکن» است؟ چرا؟ ص ۱۴۲ و ۱۴۳

- الف. الْقِيَامُ قُبَيْلَ الرُّكُوعِ، لِأَنَّهُ مُسْتَفَادٌ مِنْ مَفْهُومِ «لَا تُعَادُ» ☐
- ب. الْقِيَامُ قُبَيْلَ الرُّكُوعِ، لِتَقَوُّمِ مَفْهُومِ الرُّكُوعِ بِالْقِيَامِ الْقَبْلِيِّ. ☒
- ج. الْقِيَامُ بَعِيدَ الرُّكُوعِ، لِأَنَّهُ مُسْتَفَادٌ مِنْ مَنْطُوقِ «لَا تُعَادُ» ☐
- د. الْقِيَامُ بَعِيدَ الرُّكُوعِ، لِتَقَوُّمِ مَفْهُومِ الرُّكُوعِ بِالْقِيَامِ الْبَعْدِيِّ. ☐

۳- در کدام یک از موارد زیر «نماز احتیاط» لازم است؟ ص ۱۵۳

- الف. الشَّكُّ بَيْنَ الْاِثْنَيْنِ وَ الثَّلَاثِ مِنَ الثَّلَاثِيَّةِ. ☐
- ب. الشَّكُّ فِي الرُّكْعَتَيْنِ الْاُولَيَّتَيْنِ مِنَ الرَّبَاعِيَّةِ. ☐
- ج. الشَّكُّ بَيْنَ الْارْبَعِ وَ الْخَمْسِ مِنَ الرَّبَاعِيَّةِ حَالَةَ الْقِيَامِ. ☒
- د. الشَّكُّ بَيْنَ الْارْبَعِ وَ الْخَمْسِ مِنَ الرَّبَاعِيَّةِ بَعْدَ ذِكْرِ السُّجْدَةِ الْاٰخِرَةِ. ☐

۴- آیا می توان برای عدم اعتبار نیت جماعت «توسط امام» به اطلاق صحیح «الصلاة فريضة و ليس الاجتماع بمفروض و لكنه سنة» تمسک نمود؟ ص ۱۶۹

- الف. آری، زیرا روایات ناظر به عموم افرادی است نه احوالی. ☐
- ب. آری، زیرا روایات ناظر به عموم احوالی است نه افرادی. ☐
- ج. خیر، زیرا روایات ناظر به عموم احوالی است نه افرادی. ☐
- د. خیر، زیرا روایات ناظر به عموم افرادی است نه احوالی. ☒

۵- طبق نظر مؤلف «نماز جمعه» در عصر غیبت چه حکمی دارد؟ ص ۱۷۴

- الف. واجبٌ تعیناً فی مرحلة البقاء ☒
- ب. واجبٌ تعیناً فی مرحلة الحدوث ☐
- ج. واجبٌ تخیراً فی مرحلة الحدوث ☐
- د. واجبٌ تخیراً فی مرحلة البقاء ☐

۶- آیا می توان برای صحت روزه حائض به روایت ابی بصیر «إن عرض للمرأة الطمث في شهر رمضان بعد زوال الشمس فلتغسل و لتعتد بصوم ذلك اليوم» تمسک نمود؟ چرا؟ ص ۱۸۸

- الف. آری، زیرا ابی بصیر از اجلاء اصحاب بوده و با مراسلاتش معامله مسند می شود. ☐
- ب. خیر، زیرا اعراض اصحاب از عمل به این روایت، اعتبارش را زائل نموده است. ☒
- ج. آری، زیرا روایت صحیح بوده و مقید به عروض حیض بعد از زوال است. ☐
- د. خیر، زیرا ابی بصیر ضعیف بوده و روایات وی فاقد حجیت می باشند. ☐

۷- وجه جمع میان روایات «وقت المغرب إذا غربت الشمس فغاب قرصها» و «إذا غابت الحُمْرَةُ مِنْ هَذَا الْجَانِبِ يَعْنِي مِنَ الْمَشْرِقِ فَقَدْ غَابَتِ الشَّمْسُ مِنَ الْمَشْرِقِ الْأَرْضِ وَ غَرِبَهَا» را طبق نظر مرحوم نائینی بیان کنید. ص ۱۲۶ - ۲ نمره

جواب: نسبت میان روایت اول که بر تحقق غروب به مجرد استتار خورشید دلالت می کند با روایت دوم که ذهاب حمرة مشرقیه را در تحقق غروب لازم می داند نسبت مطلق به مقید است زیرا روایت اول می گوید با استتار خورشید غروب محقق می شود چه حمرة مشرقیه از بین برود و چه نرود اما روایت دوم مقید است لذا مطلق را بر مقید حمل نموده و تحقق غروب را مشروط به ذهاب حمرة مشرقیه می دانیم.

۸- فرع «و لا تجزى الصلاة إلا مع إحراز دخول الوقت ببيّنة و هي و إن لم يدل دليل على حجيتها في خصوص المقام إلا أنه يمكن الاستدلال عليها بصحیحة (إنما أفضى بینکم بالبیّنات و الأیمان)» را توضیح داده و وجه استدلال به حدیث را بنویسید. ص ۱۳۱ - ۲ نمره

۲

جواب:

نماز در صورتی مجزئ بوده و امتثال امر مولی شمرده می شود که پس از احراز دخول وقت خوانده شود و این احراز کما اینکه ممکن است با علم مکلف به دخول وقت محقق شود همچنین ممکن است با شهادت بیّنه به این که وقت داخل شده است محقق شود. هر چند دلیل به خصوصی در مورد حجیت بیّنه در مسأله احراز وقت نماز نداریم لکن می توان به صحیح مذكوره تمسک نمود زیرا وقتی بیّنه در مسأله مهمی چون قضاوت حجت باشد به طریق اولی در مسأله احراز دخول وقت که از اهمیت کمتری برخوردار است حجت است.

۹- با توجه به عبارت «و يعتبر في الساتر مضافاً إلى طهارته إباحته على المشهور» یک دلیل بر لزوم «إباحه ساتر» بیان کنید. ص ۱۳۷ -

۱/۵

نمره

جواب: از آن جا که پوشاندن عورت در نماز واجب است جایز نیست که پوشش از امور غصبی باشد زیرا محال است که حرام مصداق واجب باشد (حرام یعنی چیزی که شارع از آن کراهت دارد در حالی که واجب چیزی است که شارع به آن رغبت دارد لذا عقلاً محال است چیزی هم مرغوب فیه و هم مرغوب عنه باشد).

۱۰- عبارت «و لا يلزم في غير الجبهة مماسة ما يصح السجود عليه لأصالة البراءة بعد قصور المقتضى لاعتبار المماسه» را توضیح داده و مراد از قصور مقتضی را بیان کنید. ص ۱۴۹ - ۲ نمره

۲

جواب: در سجده به جز پیشانی لازم نیست که سایر اجزاء شش گانه نیز بر زمین یا آنچه از زمین می روید قرار گیرد زیرا ادله ای که به سجده بر وجه الأرض امر می کنند منصرف به پیشانی می باشند لذا شامل سایر اجزاء شش گانه نمی شوند لذا اگر شک کنیم که در سایر اجزاء نیز تماس با زمین مشروط است اصالة البراءة جاری می کنیم.

۱۱- حکم «شک» در موارد زیر را به همراه دلیل بنویسید. (دلیل به صورت قاعده نوشته شود). ص ۱۵۳ و ۱۵۴ - ۲ نمره

۲

الف) مَنْ شَكَّ فِي ادائه للصلاة في الوقت: جواب: لازم است نماز را بخواند به خاطر استحباب عدم اداء (یا قاعده اشتغال).

ب) مَنْ شَكَّ فِي إتيان الركوع بعد الدخول في السجدة: جواب: بنا می گذارد که رکوع را به جا آورده است به دلیل قاعده تجاوز.

ج) مَنْ شَكَّ فِي طهارته حين الصلاة بعد تمام السلام: جواب: به شک خود توجه نمی کند به دلیل قاعده فراغ.

د) مَنْ شَكَّ فِي صحة القراءة قبل الدخول في الركوع: جواب: بنا بر صحت می گذارد به دلیل اصالة الصحة.

۱۲- مراد از «قاطعاً» در عبارت «إن المرور بالوطن و لو بدون قصد مسبق كان قاطعاً لحكم السفر» را با ذکر مثالی توضیح داده و دلیل آن را بنویسید. ص ۱۶۲ - ۲ نمره

۲

جواب: قاطعاً: مثلاً اگر کسی به قصد مسافرت ۸ فرسخی از وطن اول خود حرکت نمود و پس از سپری نمودن سه فرسخ به وطن دوم خود برسد به محض رسیدن به وطن سفر وی قطع می شود یعنی باید برای صدق عنوان مسافر هشت فرسخ دیگر راه پیماید و سه فرسخ قبلی نیز به سفر آتی ضمیمه نمی شود.

دلیل: زیرا در روایات، صدق عنوان مسافر متوقف بر آن است که شخص ۸ فرسخ از وطن خود راه پیماید و چون فرقی میان وطن اول و دوم نیست به مجرد عبور از وطن دوم روایات بر وی منطبق گشته لذا برای تحقیق عنوان مسافر لازم است ۸ فرسخ دیگر پیماید.

۱۳- عبارت «و لا يجوز ابتلاع ما يصدر من الصدر اذا وصل إلى فضاء الفم. و لا بأس باستعمال الإبرة أو القطرة في الاذن و نحوها» را توضیح داده و دلیل هر یک از فروع را بنویسید. ص ۱۸۱ - ۲ نمره

۲

جواب: در روزه بلعیدن آن چه که از سینه صادر می شود مانند خلط، اگر وارد فضای دهان شود جایز نیست زیرا با رسیدن به فضای دهان و بلعیدن، عنوان اكل صدق نموده و موجب بطلان روزه می شود.

اما استعمال آمپول یا قطره در گوش یا چشم اشکالی ندارد. زیرا عنوان اكل و شرب بر آن ها صدق نکرده و در صورت شک در حرمتشان، برائت جاری می کنیم.

۱۴- آیا روایت «الرجل يَحْتَقِنُ تكون به العلة في شهر رمضان، قال: الصائم لا يجوز أن يحتقن» بر مفطريّت «احتقان» دلالت می کند؟ چرا؟ ص ۱۸۵ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب: آری، زیرا عرفاً نهی در باب مرکبات، ارشادی است یعنی ارشاد می کند که منهی عنه (احتقان) مانع تحقق مرکب (صیام) است و در صورت آوردن مانع، عمل باطل می شود که این همان مفطريّت احتقان می باشد.

۱۵- مراد از «استصحاب موضوعی» در عبارت «الشاك في طلوع الفجر يجوز له ارتكاب المفطر للاستصحاب الموضوعي و لو انكشف طلوعه فعليه القضاء فقط» را توضیح داده و دلیل وجوب قضاء با وجود اصل مذکور را بنویسید. ص ۱۹۵ - ۲ نمره

۲

جواب: الف. موضوع حکم جواز إفطار، عدم دخول فجر است و چون تا لحظات قبل از شک، یقیناً فجر داخل نشده بود این عدم دخول را که موضوع حکم جواز است استصحاب نموده و قائل به جواز ارتکاب مفطر می شویم.

ب. زیرا فعل واجب که همان امساک بین طلوع فجر تا غروب آفتاب است را اتيان نکرده است و استصحاب عدم دخول فجر تنها حرمت تکلیفی را برمی دارد اما رافع حکم وضعی (بطلان) نیست.